

השיחה השבועית

מפי הרב אפרים כחלון שליט"א

וילך

הרב אפרים כחלון שליט"א
RabbiEfraim@BeEzratHaShem.org

פְּרִשְׁת וַיֵּלֶךְ

הַסֵּתֶר פָּנִים וְגִלּוּי הַשֵּׁם

שִׁבְת שׁוּבָה

פְּרִשְׁת וַיֵּלֶךְ בַּשָּׁנִים שֶׁהִיא נִקְרָאת בְּפָנֵי עֲצָמָה וְלֹא מִחֲבֵרַת עִם פְּרִשְׁת נִצָּבִים, הִיא גַם 'שִׁבְת שׁוּבָה', וְנִקְרָאת בְּשֵׁם זֶה עַל שֵׁם הַהִפְטָרָה שְׁקוּרָאִים "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹקֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בְּעוֹנֶךָ" (הושע יד, ב). עֲשָׂרַת יָמֵי תְּשׁוּבָה הֵם יָמִים שְׁמֹסְגָלִים בְּיוֹתֵר לְתִשׁוּבָה, וְכִמוּ שֶׁדִּרְשׁו חֲזו"ל (ראש השנה דף יח ע"א) "דִּרְשׁוּ ה' בְּהִמָּצְאוֹ קִרְאֵהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוֹב" (ישעיה נה, ו), וּמִתִּי הוּא קְרוֹב? בְּעֲשָׂרַת יָמֵי תְּשׁוּבָה.

תְּכִלִּית הַתְּשׁוּבָה

תְּכִלִּית הַתְּשׁוּבָה הִיא לַחֲזוֹר לִקְב"ה, לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו בְּחִזְרוֹהָ, וְכִמוּ שֶׁפּוֹסֵק הַרְמַב"ם (הלכות תשובה פרק ז הלכה ו): גְּדוּלָה תְּשׁוּבָה שְׁמִקְרַבְתָּ אֶת הָאָדָם לְשִׁכְנָהּ, שְׁנֵאמַר "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹקֶיךָ" (הושע יד, ב), וְנֵאמַר "לֹא שִׁבְתָּם עָדֵי נְאֻם הַשֵּׁם" (עמוס ד, ו) וְנֵאמַר "אִם תְּשׁוּב יִשְׂרָאֵל נְאֻם הַשֵּׁם אֲלֵי תְּשׁוּב" (ירמיה ד, א). וְהַתְּשׁוּבָה מְקַרְבֶּת אֶת הַרְחוּקִים, אֲמֵשׁ הִיָּה זֶה שְׁנֵאוֹי לְפָנֵי הַמָּקוֹם, מְשַׁקֵּץ, מְרַחֵק וְתוֹעֵבָה. וְהַיּוֹם אֶהוּב וְנִחְמָד, קְרוֹב וְיָדִיד.

הַרְמַב"ם מְלַמֵּד אוֹתָנוּ שֶׁאַחֲרֵי שֶׁהָאָדָם חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה הַקָּשֶׁר שָׁלוּ עִם אֱלֹקִים נִהְפֵּךְ לְקָשֶׁר שֶׁל קִרְבָּה וְאַהֲבָה, קָשֶׁר שֶׁל גִּלּוּי

הַסְתֵּר פְּנִים וְגִלּוּי הַשֵּׁם

פְּנִים וַיְדִידוּת.

הַסְתֵּר פְּנִים

בְּפָרְשֵׁת וַיִּלְךָ יֵשׁ אֶת אַחַת הַתּוֹכְחוֹת הַמִּפְחִידוֹת בְּיֹתֵר לְעַם יִשְׂרָאֵל, אִם יֵלְכוּ בְּדֶרֶךְ חַטָּאִים: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הִנֵּה שָׁכַב עִם אֲבֹתֶיךָ וְקָם הָעָם הַזֶּה וְזָנָה אַחֲרַי אֱלֹהֵי נֹכַח הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא בָּא שָׁמָּה בְּקִרְבּוֹ וַעֲזַבְנִי וְהִפָּר אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתּוֹ" (דברים לא, טז), הַקִּב"ה מְכִיֵּן אֶת מֹשֶׁה רַבְּנוֹ וּמוֹדִיעַ לוֹ מֵרֹאשׁ שֶׁהֵם הוֹלְכִים לְעֹזֵב אֶת דְּרֶךְ הַשֵּׁם. וְהַתּוֹצָאָה תִּהְיֶה נוֹרָאָה: "וַתִּחַר אַפִּי בּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא וַעֲזַבְתִּים וְהִסְתַּרְתִּי פְּנֵי מַהֵם וְהָיָה לֶאֱכָל וּמִצָּאָהוּ רַעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת. וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הֲלֹא עָלַי כִּי אֵין אֱלֹהֵי בְּקִרְבִּי מִצָּאוֹנֵי הָרַעוֹת הָאֵלֶּה. וְאֲנֹכִי הִסְתַּר אֶסְתִּיר פְּנֵי בַּיּוֹם הַהוּא עַל כָּל הָרַעָה אֲשֶׁר עָשָׂה כִּי פָּנָה אֶל אֱלֹהִים אַחֲרָיִם" (דברים לא, יז - יח), כָּאֵן הַתּוֹרָה מְדַבֶּרֶת בְּאֶפֶן בְּרוּר מֵהַ יְקָרָה לְעַם יִשְׂרָאֵל אִם הֵם יַעֲזֹבוּ אֶת הַקִּב"ה וְאֶת דְּרֶךְ הַתּוֹרָה. וְכָל הַתְּכַלִּית שֶׁל הַתְּשׁוּבָה וְעֲשֻׁרֵת יְמֵי הַתְּשׁוּבָה, הִיא לְחֹזֵר בַּחֲזָרָה אֶל ה' וְאֵל הַתּוֹרָה, וּלְבַטֵּל אֶת הַגְּזֵרוֹת הַקְּשׁוֹת הַמַּגִּיעוֹת בְּעַקְבוֹת הַעֲבֵרוֹת.

זוֹ הַסִּפָּה שֶׁפָּרְשֵׁת וַיִּלְךָ הִיא 'בְּשֵׁבֶת שׁוּבָה', לְהִרְאוֹת לְאָדָם כְּמַה הַתְּשׁוּבָה הִיא קְרִיטִית וּמְחִיבֵת הַמְּצִיאוֹת.

עֲשֻׁרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה

הַיָּמִים הַלְלוּ שֶׁל עֲשֻׁרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה הֵם יְמֵי רַחֲמִים גְּדוֹלִים שֶׁהַקִּב"ה מוֹכֵן לְקַבֵּל אֶת הַחֹטָאִים אֲלֵיו בְּאַהֲבָה. כִּי יְמִינָה פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים (תִּיקוּנֵי זוֹהַר תְּקוּנָה שְׁבַע וָאַרְבַּעִין דָּף פד ע"ב, וְעִיֵּן זוֹהַר פְּרָשֵׁת בְּרֵאשִׁית דָּף כג ע"א), אֲבָל אִם חָלִילָה הָאָדָם לֹא חוֹזֵר

פְּרִשְׁת וַיֵּלֶךְ

בְּתִשׁוּבָה וְלֹא מִנְצֵל אֶת הַהִזְדַּמְנוֹת הַנִּפְלְאָה הַזֹּאת, הוּא מַגְבִּיר עָלָיו עוֹד יוֹתֵר אֶת מִדַּת הַדִּין, שְׂאֵפְלוֹ 'כִּשְׁהַמֶּלֶךְ בְּשָׂדֵה' וְהִגִּיעַ אֵלָיו לְעוֹרֵר אוֹתוֹ בְּתִשׁוּבָה הוּא לֹא שָׁם לֵב לָזֶה.

בְּסִפּוּר שְׂמוּאֵל (א, פֶּרֶק כה), מְסַפֵּר עַל דָּוִד הַמֶּלֶךְ שֶׁלְאַחַר שֶׁכָּבַר נִמְשַׁח לְמֶלֶךְ וְעָדִין לֹא יֵצֵא טְבָעוֹ בְּעוֹלָם, הוּא שֶׁלַח בְּקִשָּׁה לְנָבִל הַכֶּרְמֵלִי שֶׁהָיָה עֲשִׂיר גְדוֹל, בְּזִמְנֵן שֶׁהֵלֵךְ לִגְזוֹת אֶת צֵאֲנוֹ, שֶׁיִּשְׁלַח לָהֶם אֶכֶל וְשִׁתְיָה, וְזֶה הָיָה שֶׁכָּר עַל זֶה שֶׁהֵם שָׁמְרוּ לוֹ עַל הַצֵּאֵן. נָבִל לֹא רַק שֶׁלֹּא נָתַן אֶלָּא גַם חֶרֶף וְגִדְף אֶת דָּוִד, וְרָצָה דָּוִד לְהֵרֵג אוֹתוֹ, שֶׁהִדִּין הוּא שֶׁמֶלֶךְ שֶׁמַּחֲל עַל כְּבוֹדוֹ אֵין כְּבוֹדוֹ מִחוּל (כתובות דף יז ע"א).

אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל נָבִל, אַבִּיגַיִל, הִיְתָה צְדִיקָה וְנִבְיָאָה (מגילה דף יד ע"א). הִיא יְזַמָּה הַצְּלָה, וְלִקְחָהּ חֲמוּרִים מְלֵאִים כָּל טוֹב (שמואל א, כה, יח), וְהֵלְכָה לְדָוִד הַמֶּלֶךְ וְנִתְנָה לוֹ אֶת הַמִּנְחָה, וּבְקִשָּׁה מִמֶּנּוּ שֶׁלֹּא יֵהָרֵג אֶת בְּעֵלָהּ כִּי עָדִין לֹא יֵצֵא טְבָעוֹ בְּעוֹלָם וְהוּא לֹא מְפָרְסֵם כְּמֶלֶךְ (מגילה דף יד ע"ב).

דָּוִד וְתֵר, אָבֵל הַקַּב"ה לֹא וְתֵר. וְאוֹמֵר הַכְּתוּב: "וַיְהִי כַּעֲשֶׂרֶת הַיָּמִים וַיִּגַּף ה' אֶת נָבִל וַיָּמָת" (שם פסוק לח), עָבְרוּ עֲשָׂרָה יָמִים וְהַקַּב"ה נִגַּף אֶת נָבִל וְהוּא מָת. הַגְּמָרָא (ראש השנה דף יח ע"א) מְסַבְּרָה, שֶׁעֲשֶׂרֶת הַיָּמִים הֵלְלוּ הָיוּ עֲשֶׂרֶת יָמֵי תִשׁוּבָה וְהַקַּב"ה חָכָה לְנָבִל שֶׁיִּחְזֹר בְּתִשׁוּבָה, וּכְשֶׁעָבַר יוֹם כְּפוּר וְהוּא רָאָה שֶׁהוּא לֹא חָזַר בְּתִשׁוּבָה - "וַיִּגַּף ה' אֶת נָבִל וַיָּמָת".

"עַת צָרָה הִיא לִיעֶקֶב"

וּבִקְאֵת הָרַמְבַּ"ם בְּהִלְכוֹת תִּשׁוּבָה (פֶּרֶק ג הלכה ב) כּוֹתֵב, שֶׁאָדָם אִם צָבוּר, עֵיר אוֹ מְדִינָה שְׂדָנִים אוֹתָם, אִם יוֹצֵא שֵׁשׁ לָהֶם יוֹתֵר

הַסְתֵּר פְּנִים וְגִלּוּי הַשֵּׁם

עֲבֵרוֹת מְמִצּוֹת - הוֹרְגִים אוֹתָם מִיָּד!

הַרְאָבֶ"ד חוֹלֵק וְאוֹמֵר שֶׁהֵם לֹא מֵתִים מִיָּד, אֲלָא מוֹרִידִים לָהֶם מִסֵּף הַשָּׁנִים שֶׁהָיוּ צְרִיכִים לְחַיּוֹת. וְגַם זֶה דְּבַר נוֹרָא, אָדָם שֶׁהָיָה אָמֹר לְחַיּוֹת שְׁבָעִים אוֹ שְׁמוֹנִים שָׁנָה מוֹרִידִים לוֹ אֶת סֵף הַשָּׁנִים, וּפְתָאוֹם בְּגִיל אַרְבָּעִים הוּא נִפְטָר. וְאֲנָשִׁים לֹא מְבִינִים: "הוּא הָיָה בְּרִיא!" , וְהָאֲמַת שֶׁהוּא לֹא מֵת עֲכָשׁוּ, אֲלָא כָּל שָׁנָה שֶׁהוּא לֹא חֹזֵר בְּתִשׁוּבָה הוֹרִידוֹ לוֹ עוֹד שָׁנִים וְעוֹד שָׁנִים, עַד שֶׁתֵּם זְמַנּוֹ.

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְדַעַת שֶׁהַזְּמַנִּים הִלְלוּ הֵם זְמַנִּים שֶׁיְכוּלִים לְגַרֵם לְאָדָם אֶת כָּל הַטּוֹב שֶׁבְּעוֹלָם, וְחִלְלִיָּה לְהַפְּדֵה. וְלָכֵן אֶפְלוּ שְׂאֲסוֹר סֵתָם לְדֹר נְדָרִים רַק בְּעֵת צָרָה כְּדֵי לְהוֹשִׁיעַ, בְּיָמִים הִלְלוּ שֶׁהֵם עֵת צָרָה שֶׁהָיָה 'סִפְרֵי חַיִּים וְסִפְרֵי מֵתִים לְפָנֶיהָ נִפְתָּחִים' - מִתָּר לְדֹר (הַרִיטב"א נְדָרִים דָּף י ע"א דִּיבּוֹר הַמַּתְחִיל כְּתַב רַבִּינוּ).

אֲמִירַת סְלִיחוֹת בְּשַׁבַּת

רַבֵּי יוֹסֵף קָאָרוּ בְּבֵית יוֹסֵף (אוֹרַח חַיִּים סִימָן תִּרְב) מְבִיא מְנַהֵג שֶׁהָיָה בְּסִפְרָד שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים סְלִיחוֹת אֶפְלוּ בְּשַׁבַּת. וְהוּא מְסַבֵּיר אֶת הַמְּנַהֵג הַזֶּה, שֶׁמְכַיֵּן שֶׁנִּפְסַק לְהִלְכָה (תַּעֲנִית דָּף יט ע"א), שֶׁמִּתְרִיעֵין בְּשַׁבַּת עַל עִיר שֶׁהִקִּיפוּהָ גוֹיִם אוֹ לְסֻטִּים, וְכֵן פָּסַק הַרְמְב"ם (הַלְכוֹת שַׁבַּת פֶּרַק ב הַלְכָה כו), גַּם עֲשָׂרַת יָמֵי תִשׁוּבָה שֶׁהַתְּפִלָּה נִשְׁמַעַת יוֹתֵר מְבִימִים אַחֲרֵים, נִחְשָׁבִים כְּעֵת סְכָנָה שֶׁמוֹכֵן הָאָדָם לְהִיּוֹת נִגְמָר דִּינוֹ בַּיּוֹם הַכְּפוּרִים, וְאֵין לָהּ דְּבַר יוֹתֵר נְחוּץ מִזֶּה.

כַּיּוֹם לֹא נִהְגוּ בְּזֶה (סִפְרֵי הַאֲגוּר הַלְכוֹת רֵאשׁ הַשָּׁנָה סִימָן תִּתְקַכּ וּבְבֵית יוֹסֵף ש"ם), אֲבָל דְּבָרֵי הַבֵּית יוֹסֵף מְאִירִים לָנוּ אֶת הַמְּצַב לְאֲשׁוּרוֹ, כִּמְהַ הַיָּמִים הִלְלוּ חֲשׁוּבִים לְתַפְּלָה, סְלִיחָה וְחִזְרָה בְּתִשׁוּבָה.

פְּרִשְׁת ויִלֵךְ

גְּלוּי כְבוֹד ה'

וּבְזִמְנֵה הַזֶּה עַל הָאָדָם לַעֲבֹד עַל גְּלוּי כְבוֹד ה' בְּעוֹלָם, שֶׁהָרִי כָּל שֶׁהָאָדָם חוֹטֵא כָּכָה יֵשׁ יוֹתֵר הֶסְתֵּר פָּנִים מֵהַקִּב"ה, וְכָל שֶׁהָאָדָם צָדִיק כָּכָה הוּא זוֹכֵה לְהֶאֱרָה וְגְלוּי פָּנִים מֵהַקִּב"ה. וְלִכֵּן גַּם כְּשֶׁאָדָם מִתְחַזֵּק בְּעֲנִינֵי אֱמוּנָה וּבִטְחוֹן וּמֵאֲמִין בַּקִּב"ה בְּכָל לְבוֹ, יֵשׁ בְּזֶה תְקוּן לְחַטָּאִים שֶׁגָּרַם בָּהֶם הֶסְתֵּר פָּנִים בְּעוֹלָם, שֶׁזֶהוּ הַתְקוּן לְגִלּוֹת כְבוֹד ה' וְשִׁמְלֻכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה.

הָאֱמוּנָה בַּבּוֹרָא צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּהִבְנָה וּיְדִיעָה גְּמוּרָה "שְׂאִין לְנוּ מֶלֶךְ אֵלָא אַתָּה". רַק הוּא מוֹשִׁיעֵנו וְהוּא זֶה שֶׁיִּכּוֹל לְהוֹצִיא אֶת הָאָדָם מִכָּל מִצְבַּב בְּחַיִּים שֶׁהוּא נִמְצָא, "מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן" (שְׁמוּאֵל א, ב, ח), הַקִּב"ה יִשְׁתַּבַּח שְׁמוֹ מִשְׁפִּיל גָּאִים צְדִי אֶרֶץ וּמַגְבִּיָּה שְׁפָלִים עַד מְרוֹם (אוֹצֵר הַמְדַרְשִׁים אִיזִנְשְׁטֵיין אֲצִילוֹת עֲמוּד 68 דִּיבּוּר הַמִּתְחִיל יְרוּחִים). וְהָאָדָם צָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ תְּמִיד וּבְמִיחָד כְּשֶׁהוּא עוֹמֵד בַּתְּפִלָּה, שֶׁהוּא מְדַבֵּר לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים שֶׁרַק הוּא יָכוֹל לְהוֹשִׁיעַ אוֹתוֹ.

זֹאת הַסִּבָּה שֶׁכְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל הוּא צָרִיךְ לְהַצְמִיד אֶת הָרַגְלִים (בְּרֻכּוֹת דף י ע"ב), כִּיּוֹן שֶׁהַיְדִים וְהָרַגְלִים הֵם כְּלֵי הַגּוּף שֶׁהָאָדָם מְשַׁתְּמֵשׁ בָּהֶם, עִם הַיְדִים אָדָם עוֹבֵד, יָכוֹל לְהִתְגַּוֵּן מִפָּנֵי אוֹיְבִים, לִירוֹת בְּנֶשֶׁק. עִם הָרַגְלִים הָאָדָם הוֹלֵךְ לַעֲבֹד, יָכוֹל לְבָרַח מֵאוֹיְבָיו. וּבַתְּפִלָּה אַתָּה מְשַׁבֵּית אֶת כָּל הָאֲבָרִים, לְזִכֹּר שְׂאִין לָךְ לֹא רַגְלִים וְלֹא יְדִים, אֵין לָךְ שׁוֹם יְכָלֵת, לֹא פְּרֻנְסָה, לֹא הֶגְנָה מִפָּנֵי אוֹיְבִים, רַק תְּפִלָּה!. וּבְלִשׁוֹן הַרְשָׁבָא (בְּפִירוּשׁ הָאֲגוּדוֹת בְּבְרֻכּוֹת ש"ס), שֶׁהָרַגְלִים מוֹרִים עַל פְּעָלָה שְׁבוֹרַח וְרָץ אֶל מְחוֹז חֶפְצוֹ, וְהַיְדִים כְּלֵי מְלָאכָה, וְהַמְתַּפְּלֵל לֹא תִתְכַּן הַתְּפִלָּה עַד שֶׁיִּגְדִּיל לְנַפְשׁוֹ שֶׁהִצְלִתוֹ וְנִזְקוֹ וְהִנָּאֵתוֹ וְהִפְכוֹ אֵין לוֹ בָּהּ בְּתַחְבּוּלָה וּבְהַשְׁגָּה.

הַסֵּתֶר פְּנִיִּים וְגִלּוּי הַשֵּׁם

הַהֲרַגְשָׁה הַזֹּאת צָרִיכָה לִהְיוֹת לְאָדָם בְּכָל עֲשֻׁרַת יְמֵי תְּשׁוּבָה, שֶׁהוּא תְּלוּי אִיךָ וְרַק בְּקַב"ה. וְלִכֵּן צָרִיךְ לְהִרְבוֹת בְּיָמִים הָאֵלּוּ בְּסִלְיָחוֹת וְתַחֲנוּנִים, וְלִסַּלֵּק אֶת הַסֵּתֶר הַפְּנִיִּים שֶׁל הַקַּב"ה בְּגִלְלַת הַחֲטָאִים שֶׁעָשִׂינוּ.

מִדָּה כְּנֻגַד מִדָּה

נַחֲזֹר לְקַלְלָהּ הַנּוֹרָאָה שֶׁאֹמֵר הַקַּב"ה: "וְאֲנֹכִי הַסֵּתֶר אֶסְתִּיר פְּנֵי בְּיוֹם הַהוּא" (דְּבָרִים ל"א, יח). וְיִדּוּעַ שֶׁהִנְהַגְוֹתִיו שֶׁל הַקַּב"ה בְּכָל דְּרָכָיו הֵן בְּמִדָּה כְּנֻגַד מִדָּה (כִּלְהַ רַבְתִּי פֶּרֶק א הִלְכָה יג, וּסְנֵהֲדָרִין דף צ ע"א). וְכֵּן הַמִּדָּה כְּנֻגַד מִדָּה הִיא בְּרוּרָה בְּיוֹתֵר: כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא הוּא מֵרָאָה שֶׁהוּא מִתְעַלֵּם מֵהַקַּב"ה, וְכִבְיָכוֹל שֶׁסָּם עֵינָיו שֶׁל מַעֲלָה כְּאֵלּוּ אֵינָה רוֹאֶה (עֵינָיו בְּבֵן בְּבֵן קָמָא דְּף ע"ט ע"ב), שֶׁאֶפְשָׁר לְחִיּוֹת אִיךָ שְׂרוּצִים וְלַעֲשׂוֹת מֵהַשְׂרוּצִים, וְהַקַּב"ה לְמִרוֹת שֶׁכָּתַב שֶׁהוּא יַעֲנִישׁ הוּא לֹא יַעֲנִישׁ. הַהֲתַעַלְמוֹת הַזֵּה מֵהַקַּב"ה מְבִיאָה מַצָּב שֶׁל הַתַּעַלְמוֹת מְחַלְטֵת שֶׁל הַקַּב"ה מֵהַחוּטָא, וְהוּא נוֹפֵל לְפָגְעֵי הַזְּמַן, לְצָרוֹת וְתַחֲלוּאִים, וְהַקַּב"ה מְסַתֵּר פְּנֵינוּ בְּיוֹם הַהוּא. וְהַצְדִּיק נֶצֶל מִכָּל זֶה (עֵינָיו מִלְבִּי"ם תְּהִלִּים פֶּרֶק גַּא פְּסוּק יג).

וְכֻנְגַד לָזֶה הַבְּרָכָה הַכִּי גְדוּלָה שֶׁהַקַּב"ה נוֹשֵׂא פְּנִיִּים וּמַגִּלָּה פְּנִיִּים לְעַם יִשְׂרָאֵל, "יִשָּׂא ה' פְּנָיו אֵלֶיךָ" (בְּמִדְבָר ו' כו), וְהֵימִים הַלְלוּ, עֲשֻׁרַת יְמֵי תְּשׁוּבָה - הֵם הֵימִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם נְשִׂיאַת פְּנִיִּים וְקִרְבָּה גְדוּלָה שֶׁל הַקַּב"ה לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְהֵם הֵימִים הַמְּסַגְּלִים בְּיוֹתֵר לְתַקוּן אוֹתוֹ הַסֵּתֶר פְּנִיִּים.

אֵין לָנוּ מַלְךְ אֵלָא אֶתָּה

הַיִּיתִי הַיּוֹם בְּבֵית הַכְּנֻסֶת. אַחֲרֵי מְנַחָה הִגִּיעַ אֵיזָה זְקֵן תִּימְנִי

פְּרִשְׁת ויִלֵךְ

וְשָׂא לְאֵת הַקֶּהֱל: "אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים בְּתַפְלָה 'אֲבִינוּ מִלְכָנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אַתָּה'. הֲרִי זֶה בְּרוּר שְׂאֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אַתָּה, לָמָּה יִשׁ מִיִּשְׁהוּ אַחַר לְהִצִּיעַ?". אַחַד מֵהַקֶּהֱל עָנָה לוֹ: "אַתָּה צָרִיךְ לְהַזְכִּיר דְּוִקָּא אֶת הַדְּבָרִים הַכִּי פְּשוּטִים, שְׂיִשׁ לָךְ אֱלֹקִים, וְשֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ, וְשְׂאֵין בְּלַתּוֹ". וְהַתְּשׁוּבָה הַזֹּאת הִיא אֲמַת לְאֲמַתָּה, הָאֲמוּנָה הַפְּשׁוּטָה אִם הָאָדָם לֹא יִשְׁנֶן וְיַחְזֵק אוֹתָהּ אֶצְלוֹ - אֲמוּנָתוֹ תַּחֲלֵשׁ.

וְזוֹ הַסְּבָה שְׂאֲנַחְנוּ בְּכָל עֲשָׂרַת יָמֵי תְּשׁוּבָה מְזַכְּרִים שׁוֹב וְשׁוֹב אֶת מַלְכוּת הַשֵּׁם, "הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ", "הַמֶּלֶךְ הַמְּשַׁפֵּט" וְעוֹד, כְּדִי לְחַדֵּד בְּנוֹ אֶת הַדְּבָר הַזֶּה.

שֵׁשׁ מְצוֹת תְּמִידוֹת

וְהַחֻבָּה הַזֹּאת לְזִכֵּר מַלְכוּת הַשֵּׁם, וְלְהַפִּיר שֶׁהוּא אֲבִינוּ וְהוּא מִלְכָנוּ וְהוּא מוֹשִׁיעֵנוּ, הִיא לֹא רַק בְּעֲשָׂרַת יָמֵי תְּשׁוּבָה אֶלָּא בְּכָל רִגְעַ וְרִגְעַ בְּחַיִּים אָנוּ מְצוּיִם בְּשֵׁשׁ מְצוֹת תְּמִידוֹת: לְהֶאֱמִין בּוֹ וְלֹא בְּזוּלָתוֹ, לְיַחְדּוֹ, לְאַהֲבָה אוֹתוֹ, לְיִרְאָה אוֹתוֹ, וְשֶׁלֹּא לְתוֹר אַחֲרֵי מַחְשְׁבוֹת הַלֵּב וּרְאִית הָעֵינַיִם. אֵלֶּה מְצוֹת שְׁחִיבֵן תְּמִיד וְלֹא יִפְסְקוּ מְעַל הָאָדָם אֶפְלוּ רִגְעַ כָּל יָמָיו (הַקְּדָמָה לְסֵפֶר הַחִינוּךְ דִּבְרוּר הַמַּתְחִיל אֲבָל). הַמְצוֹת הָאֵלֶּה הֵן תְּנֻפֹת תְּמִידִית לְאָדָם עַל חַיּוּבוֹ בְּעוֹלָם הַחַמְרִי. בְּרִגְעַ שֶׁהָאָדָם שׁוֹכַח מֵהֵן, הוּא שׁוֹכַח גַּם אֶת בּוֹרְאוֹ וְאֶת יַעֲרִידוֹ בְּעוֹלָם.

רוּחֵי הַבּוֹטָח

וּבְאֲמַת גַּם בְּאֶפְן 'רוּחֵי' הָאָדָם שְׂמַאֲמִין וּבּוֹטָח וְזוֹכֵר אֶת הַקַּב"ה בְּכָל דְּרָכָיו וְעֵנִינּוּ - מְרוּיַח יוֹתֵר. וְכִמוֹ שְׂאוֹמֵר הַחֲזוֹן אִי"ש (בְּבֵא בְּתֵרָא סִימֵן הַאוֹת יח), כִּי הַשְּׂגָחָתוֹ יִתְבָּרֵךְ הִיא לְפִי מִדַּת הַבְּטָחוֹן

הַסְתֵּר פְּנִים וְגִלּוּי הַשֵּׁם

שְׁמִשְׁלִיף הָאָדָם עַל בּוֹרְאוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וְלִכֵּן רָאוּי לְפִטּוֹר תַּלְמִיד חֶכֶם מֵהַמְּסִים שְׁשׂוּמְרִים עַל הָעֵיר, כִּי הַתַּלְמִיד חֶכֶם מְסַתֵּמָא שׁוּמְרַי עַל הָעֵיר. בְּאוֹר דְּבִרְיוֹ - לְפִי מַדַּת הַבְּטָחוֹן שֶׁהָאָדָם בּוֹטַח בֵּה' כִּכְהָ הוּא מְשַׁנָּח. וּבְגִלּוֹל זֶה תַּלְמִיד חֶכֶם פִּטּוֹר מִמַּס הַשְּׁמִירָה, כִּי אִם הוּא תַּלְמִיד חֶכֶם הוּא בּוֹטַח בְּבוֹרְא, וּמִמֵּילָא שְׁמִירְתּוֹ מֵהַקַּב"ה מוֹעִילָה יוֹתֵר מְשַׁאֲר אֲנָשִׁים וְלִכֵּן הוּא לֹא צָרִיף שְׁמִירָה.

הַכֹּל תַּלְוִי בְּרִצּוֹן ה'

זֹאת הַהֲבִנָּה הַבְּסִיסִית שֶׁצָּרִיכָה לְהִיּוֹת לְכֹל יְהוּדֵי וְיִהוּדִיָּה. הַשְּׁמִירָה, הַפְּרִנָּסָה, הַהֲצֻלָּחָה בְּחַיִּים, הַכֹּל תַּלְוִי בְּרִצּוֹן הַשֵּׁם וּבְהַאֲרַת פְּנֵיו אֶל הָאָדָם לְפִי מַעֲשָׂיו, מַעֲשֵׂיָהּ יְקָרְבוּף וּמַעֲשֵׂיָהּ יִרְחֻקוּף (עֲדוּיוֹת פֶּרֶק ה' מִשְׁנָה ז'), וְכֵן לְהַפְּדָה הַצָּרוֹת וְהַבְּעִיּוֹת, הָאֲסוּנוֹת וְהַהֲפֻסְדִים, כֹּלָם מַגִּיעִים מֵהַמְּסַקְנָה הַפְּשׁוּטָה: "עַל כִּי אֵין אֱלֹקֵי בְּקָרְבִי מְצָאוֹנֵי הָרַעוֹת הָאֵלֶּה" (דְּבָרִים לֵא, יז).

זו הַתְּכַלִּית שֶׁל עֲשֻׁרַת יְמֵי תְּשׁוּבָה שֶׁעָלִינוּ לְזָכֹר, וְיֵהִי רִצּוֹן שֶׁקִּדְשַׁת הַיָּמִים הָאֵלוֹ תִּשְׁפִיעַ עַל כָּל הַשָּׁנָה, וְנִזְכָּה לְפָרְסָם מְלִכּוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּאַהֲבָה וּשְׂמֻחָה אֲמֵן כֵּן יֵהִי רִצּוֹן.